Dosar nr. 2-24093575-05-2r-13112024 *Judecătoria Cahul sediul Cantemir*
Judecător Scripnic Lilia

Curtea de Apel Sud, sediul Cahul
D E CI Z I E
În Numele Legii

20 ianuarie 2025 mun. Cahul

Colegiul judiciar al Curții de Apel Sud, sediul Cahul,
judecând în componența:
***președintelui* completului de judecată, dnei:** *Natalia BONDARENCO*,
***judecătorilor*: dlui** *Evgheni BANCOV* și **dlui** *Vitalie MOVILĂ*,

în lipsa părților, a judecat recursul ordinar, declarat de reprezentantul Inspectoratului de Poliție Cantemir al IGP al MAI- Igor Gorgan împotriva încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 08 octombrie 2024, privind admiterea excepției de tardivitate, pronunțată în cauza la cererea de chemare în judecată depusă de Inspectoratul de Poliție Cantemir al IGP al MAI către Racoviță Constantin cu privire la încasarea prejudiciului.

C O N S T A T Ă :

În fapt.

La 20 august 2024, Inspectoratul de Poliție Cantemir al IGP al MAI a depus în Judecătoria Cahul, sediul Cantemir cerere de chemare în judecată către Racoviță Constantin cu privire la încasarea prejudiciului.

În susținerea cererii fiind indicat la 23 august 2023, Inspecția Financiară a emis Prescripția nr. 25-0404/3077 privind lichidarea iregularităților constatate în rezultatul inspectării financiare tematice a unor aspecte din activitatea economico-financiară a Inspectoratului de poliție Cantemir al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, în continuare — Prescripție.

Potrivit pct. III alin. 4) din Prescripție, Inspecția Financiară a conchis că în cadrul controlului respectării prevederilor art. 148 alin. (4) din Codul Muncii nr. 154-XV din 28.03.2003 cu modificările ulterioare, privind calcularea spre reținere și recuperare a sumelor achitate pentru zilele fără acoperire a concediului acordat înainte de expirarea anului de muncă, în contul căruia a fost utilizat concediul, a fost constatat că unui fost funcționar public cu statut special, cu care începând cu 01.07.2021 a fost încetat raportul de serviciu prin ordinul IGP nr. 267ef. din 28.06.2021, în temeiul prevederilor art. 38 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 288/2016, în baza certificatului nr. 6520 din 19.07.2021 a fost calculată compensația bănească pentru 50 zile calendaristice a concediului de odihnă nefolosit pentru anul 2021, necesar fiind potrivit prevederilor art. 119 alin. (1) Codul muncii să fie compensat concediul de odihnă anual nefolosit proporțional zilelor efectiv lucrate, ca rezultat compensația citată a fost calculată nejustificat pentru 25 de zile calendaristice, fiind admise cheltuieli neîntemeiate de 7,1 mii lei, drept urmare Inspecția Financiară prin intermediul pct. 4, cere întreprinderea măsurilor ce se impun pentru

recuperarea, conform cadrului normativ a cheltuielilor neîntemeiate în sumă de 7,1 mii lei, admise la calcularea compensației bănești pentru concediul nefolosit, cu rambursarea sumelor restituite în bugetul de stat.

Drept urmare, Inspectoratul de poliție Cantemir confirmă faptul că prin ordinul IGP nr. 267ef. din 28.06.2021, în conformitate cu art. 38, alin. (1), lit. c) (după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie) din Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, a fost încetat raportul de serviciu cu pârâtul Racoviță Constantin ***** la cerere personală din 21.06.2021.

Astfel, la data concedierii din funcția de ***** a comisarului principal Racoviță Constantin *****, născută la *****, s-a constatat că pentru perioada de activitate a anului 2021 (01.01.2021 - 31.12.2021) nu a folosit concediul anual de odihnă, care conform certificatului eliberat de către Secția resurse umane a Inspectoratului de poliție ***** nr. 6520 din 19.07.2021 constituie 50 (cincizeci) de zile calendaristice neutilizate.

Totodată, conform certificatului contabil de calculare nr. 8113 din 22.11.2023 se confirm faptul că pârâtului Racoviță Constantin ***** i-au fost achitate pentru concediul de odihnă anual nefolosit proporțional zilelor efectiv lucrate 25 (douăzeci și cinci) zile calendaristice, ce constituie suma de 7070 (șapte mie șaptezeci) lei 58 bani. 6. Astfel, în baza certificatului contabil de calculare nr. 8113 din 22.11.2023 precum și în baza pct.lll. alin. 4) din Prescripție, Inspectoratul de poliție Cantemir în scopul soluționării litigiului apărut pe cale extrajudiciară, la 26.09.2023 prin somația nr.34/27- 6550 din 26.09.2023, a somat pârâtul Racoviță Constantin ***** referitor la restituirea benevolă și în termen de 30 de zile a cheltuielilor neîntemeiate care au fost achitate nejustificat pentru zilele fără acoperire a concediul de odihnă anual nefolosit proporțional zilelor efectiv lucrate 25 (douăzeci și cinci) zile calendaristice, în sumă de 7070 (șapte mie șaptezeci) lei 58 bani.

Pârâtul Racoviță Constantin *****, la data de 27.09 2023 a făcut cunoștință cu somația nr. 34/27- 6550 din 26.09.2023 fapt confirmat prin semnătura aplicată pe avizul de recepție nr. DS8005308984AS.

Potrivit art. 391 alin. (1) Cod civil nr. 1107 din 06.06.2002, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani, se atrage atenția instanței asupra faptului că cererea intentată de Inspectoratul de poliție Cantemir este înaintată în termen.

Conform articolul 40 alin. (l), (2), (3) și (4) din Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne statuează că, funcționarii publici cu statut special au dreptul la concediu de odihnă anual plătit, concediu de odihnă anual suplimentar plătit, la concediu neplătit, precum și la alte concedii sociale prevăzute de legislația în vigoare. Funcționarilor publici cu statut special li se acordă concediu de odihnă cu durata de 35 de zile calendaristice anual, care se mărește astfel: a) cu 5 zile calendaristice — pentru o vechime în muncă de peste 10 ani; b) cu 10 zile calendaristice — pentru o vechime în muncă de peste 15 ani; c) cu 15 zile calendaristice — pentru o vechime în muncă de peste 20 de ani. Durata concediului de odihnă anual plătit nu include zilele de sărbătoare nelucrătoare, nici perioada concediilor medicale. Funcționarii publici cu statut special beneficiază de concediu de odihnă suplimentar plătit, ale cărui durată și motivație sunt prevăzute în contractele colective de muncă și convențiile colective.

Conform art. 112 din Codul muncii, reiese că dreptul la concediu de odihnă anual plătit este garantat pentru toți salariații și nu poate fi obiectul vreunei cesiuni, renunțări sau limitări. Orice înțelegere prin care se renunță, total sau parțial, la acest drept este nulă. Orice salariat care lucrează în baza unui contract individual de muncă beneficiază de dreptul la concediu de odihnă anual. Iar potrivit art. 113 al aceluiași cod tuturor salariaților li se acordă anual un concediu de odihnă plătit, cu o durată minimă de 28 de zile calendaristice, cu excepția zilelor de sărbătoare nelucrătoare. Pentru salariații din unele ramuri ale economiei naționale (învățământ, ocrotirea sănătății, serviciul public etc.), prin lege organică, se poate stabili o altă durată a concediului de odihnă anual (calculată în zile calendaristice).

La fel în susținerea acțiunii au fost reiterate prevederile art. 115, 116, 148 alin.(2) Codul muncii, și dispozițiile art. 9 alin.(2) lit.a), b) și f), 16 alin.(1) lit.g), art. 19 alin.(1) – (3) și (5) Codul civil.

Astfel, Inspectoratul de poliție Cantemir al Inspectoratului General al Poliției comunică că, până în prezent pârâtul Racoviță Constantin nu și-a onorat obligațiunea precum și nu a prezentat motivele refuzului.

În virtutea art. 858 alin.(l) Cod civil „temeiul executării rezidă în existența unei obligații", iar potrivit alin. (2) al aceluiași articol „obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit ".

Totodată, potrivit art. 776 al aceluiași cod „obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii, reglementări similare fiind prescrise și de dispozițiile art. 774 și 775 Cod civil.

Cadrul legal relevant speței sunt prevederile art. 1979 alin. (1) și (2) Cod civil, dacă o persoană obține o îmbogățire nejustificată (persoană îmbogățită) care se atribuie la dezavantajul suferit de o altă persoană (persoană dezavantajată), ea este obligată față de persoana dezavantajată să restituie îmbogățirea.

Reieșind din prevederile art. 1998 alin. (1) Cod civil, stipulează că, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Respectiv, în susținerea acestei poziții vine și practica judiciară a instanțelor naționale pe cazuri similare examinate:

Ministerului Afacerilor Interne împotriva Țurcan Sergiu (cauza nr. 2a-4829/15, decizie Curtea de Apel Chișinău din 25.02.2016);

Ministerului Afacerilor Interne împotriva Dănilă Anatolie (cauza nr. 2a-3237/15, decizie Curtea de Apel Chișinău din 21.01.2016).

În conformitate cu art.4 alin.(l) pct. 13 din Legea taxei de stat nr. 1216/1992 „sunt scutiți de plata taxei de stat în instanțele judecătorești, autoritățile publice centrale, organele centrale de specialitate ale administrației publice, Curtea de Conturi și organele subordonate lor, finanțate de la bugetul de stat, precum și autoritățile administrației publice locale — la înaintarea acțiunilor și la contestarea Hotărârilor instanțelor judecătorești, inclusiv în cauzele examinate în procedură de contencios administrativ, indiferent de calitatea lor procesuală".

Potrivit art. 10 alin.(l) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320/2012 "Poliția este finanțată de la bugetul de stat și din alte surse neinterzise de lege, iar conform art. 12 alin. (1) al legii prenotate „Inspectoratul General al Poliției reprezintă unitatea

centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competentă pe tot teritoriul Republicii Moldova”.

Având în vedere că reclamantul este o autoritate publică, în conformitate cu normele prenotate, este scutit de drept de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 21 august 2024 s-a acceptat acțiunea în procedură cu stabilirea ședinței de pregătire , fiind acordat și termen pentru prezentarea referinței.

La data de 18 septembrie 2024, Racoviță Constantin a depus o cerere prin care a invocat excepția de tardivitate, menționând că, acțiunea în reparare a prejudiciului se prescrie în termen de 3 ani începând cu momentul în care persoana vătămată a cunoscut sau trebuia să cunoască existența prejudiciului. Totodată a precizat pîrîtul că, acțiunea urma să fie depusă pînă în 01 iulie 2024, deși se invocă obținerea de către mine a adausurilor la salariu sau indemnizații în perioada de pînă la 01 iulie 2021 (data eliberării din funcție și efectuarea decontărilor), ori să fie cerută repunerea în termen. Notează că demisa sa a avut loc la data de 01 iulie 2021 (mai mult de trei ani în urmă).

Menționează că cererea de chemare în judecată este bazată pe Prescripție privind rezultatele inspectării financiare tematice a unor aspect din activitatea economic-financiară a Inspectoratului de poliție ***** și nu altceva.

Nu există nici o anchetă de serviciu conform art. 201-211 ale Codului muncii ce va confirma vinovația mea sau a altei persoanei în ceva, ca mai apoi să fie solicitată despăgubire.

Pârâtul indică că nu a fost antrenat în proces de judecată împotriva Inspecției Financiare a Ministerului Finanțelor, pentru ca să fie aceasta reflectată împotriva sa.

Notează că termenul de prescripție prevăzut în art. 2038 al Codului civil, astfel acțiunea în reparare a prejudiciului se prescrie în termen de 3 ani începând cu momentul în care persoana vătămată a cunoscut sau trebuia să cunoască existența prejudiciului și persoana obligată să-l repare.

În susținerea cererii fiind citate prevederile art. 186^1 Cod de procedură civilă.

La data de 24.09.2024 prin opinia scrisă Inspectoratul de Poliție Cantemir al IGP al MAI, a indicat că, a aflat despre dreptul încălcat prin Prescripția nr.25-04-04/3077 din 23 august 2023, moment de la care a început a curge termenul de prescripție. Totodată a indicat faptul că pârâtul a depus referința în afara termenului acordat de instanța de judecată, astfel considerând că acesta este inadmisibilă.

Poziţia instanţei de fond.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 08 octombrie 2024, s-a admis excepția de tardivitate înaintată de Racoviță Constantin.

S-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Inspectoratul de Poliție Cantemir al IGP al MAI către Racoviță Constantin privind încasarea prejudiciului, ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Solicitarea recurentului.

În dezacord cu încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 08 octombrie 2024, la data de 23 octombrie 2024, reprezentantul Inspectoratului de poliție Cantemir – Igor Gorgan a

declarat recurs prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a încheierii recurate, cu pronunțarea unei noi decizii de admitere a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului s-a reiterat că, Inspectoratul de poliție Cantemir nu este de acord cu hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 8 octombrie 2024 prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată înaintată de către Inspectoratul de poliție Cantemir împotriva lui Racoviță Constantin cu privire la încasarea prejudiciului.

Recurentul consideră că instanța de fond eronat a respins acțiunea, totodată notează că prin încheierea Judecătorie Cahul, sediul Cantemir din 21 august 2024, emisă pe marginea dosarului nr. 2-448/2024, Judecătorul, Lilia Scripnic a acordat pârâtului un termen pînă la data de 16 septembrie 2024, pentru a prezenta referința cu răspunsul la pretențiile formulate de reclamant și probele aduse împotriva revendicărilor înaintate, alte date importante pentru soluționarea cauzei, comunicând faptul că termenul acordat este de decădere în prezentarea ulterioară de probe, în conformitate cu dispozițiile art. 122 alin. (4) Cod de procedură civilă. Și s-a explicat pârâtului că depunerea referinței este obligatorie, în cazul nedepunerii ei în termenul stabilit de instanță, cauza se va examina în baza materialelor anexate la dosar.

În atare ordine de idei consideră că pârâtul a depus referința la data de 18 septembrie 2024, peste termenul stabilit de instanță fapt ce urmează a fi luat în considerare de către completul de judecători. Potrivit art. 122 alin. (4) a Codului de procedură civilă nr. 225/2003, se consideră inadmisibile probele ce nu au fost prezentate de participanții la proces pînă la data stabilită de judecător. În temeiul art. 119^1 alin.(1) CPC toate probele se prezintă în termenul prevăzut de instanța de judecată sub sancțiunea decăderii.

Ce ține de excepția de tardivitate, Inspectoratul de poliție Cantemir atrage atenția instanței de apel că cererea de chemare în judecată a fost înaintată în termenul general stipulate în art. 391 alin. (1) Cod civil nr. 1107/2002, din motiv că prin Prescripția nr. 25-04-04/3077 din 23 august 2023, Inspectoratul de poliție Cantemir a aflat despre dreptul încălcat, din care moment a și început să curgă termenul de prescripție de înaintare a acțiunii în instanța de judecată.

Potrivit art. 776 Cod Civil nr. 1107/2002 „obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii, reglementări similare fiind prescrise și de dispozițiile art. 774 și 775 cod civil.

Cadrul legal relevant speței sunt prevederile art. 1979 alin. (1) și (2) Cod civil, dacă o persoană obține o îmbogățire nejustificată (persoană îmbogățită) care se atribuie la dezavantajul suferit de o altă persoană (persoană dezavantajată), ea este obligată față de persoana dezavantajată să restituie îmbogățirea. Iar din prevederile art. 1998 alin. (1) Cod civil, stipulează că, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Termenul de declarare a recursului.

Potrivit art. 425 Cod de procedură civilă „*termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.*”

Potrivit materialelor dosarului se constată că, încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir a fost pronunțată în ședință de judecată publică, la data de 08 octombrie 2024.

Recursul a fost înregistrat de reprezentantul Inspectoratului de poliție Cantemir – Igor Gorgan pe data de 23 octombrie 2024, din care considerente, Colegiul judiciar atestă respectarea termenului de declarare a recursului.

Aprecierea instanţei de recurs.

Verificând materialele cauzei și analizând în complex argumentele și criticile invocate în recurs, Colegiul judiciar conclude asupra necesității respingerii recursului, cu menținerea încheierii primei instanțe, din următoarele considerente.

Potrivit art. 423 alin. (1) Cod de procedură civilă „*încheierea dată în primă instanţă poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părți și de ceilalți participanți la proces în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi, precum și în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului. Ea se examinează în recurs conform regulilor stabilite de prezentul capitol.*"

Potrivit art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă „*recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.*"

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă „*instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: să respingă recursul și să mențină încheierea.*"

Colegiul judiciar consideră că, examinând cererea privind excepția de tardivitate depusă de Racoviță Constantin, instanța de fond a determinat corect circumstanțele în speță, precum și a aplicat corect cadrul normativ legal în speță, pronunțând o soluție care urmează să fie menținută.

Examinând materialele cauzei Colegiul judiciar constată că prin ordinul nr. 267 ef din 28 iunie 2021,, Cu privire la procedurile de personal în privința angajaților Inspectoratului General al Poliției și subdiviziunile subordonate acestuia s-a ordonat încetarea raportului de serviciu al funcționarului public cu statut special, în corespundere cu Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne conform art.38 alin. (10 lit. c) (după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, cu excepțiile stabilite de prezenta lege) al comisarului principal Racoviță Constantin *****, *****al IGP al MAI, cu achitarea compensației bănești pentru concediile de odihnă anuale neutilizate și a îndemnizației unice în conformitate cu art. 49 alin. (1), alin. (4) din Legea nr.288/2016,de la 01.07.2021 (f.d.15).

Potrivit certificatul nr. 6520 eliberat la 19 iulie 2021 de către Inspectoratul de Poliție Cantemir la data concedierii din funcția de ***** al IGP al MAI (01.07.2021) conform ordinului IGP nr. 267 ef din 28.06.2021 nu a folosit concediile de odihnă anuale, după cum urmează: pentru perioada de activitate a anului 2021 (01.01.2021-31.12.2021)- are 50 zile calendaristice (f.d. 16).

Potrivit Prescripției privind lichidarea iregularităților constatate în rezultatul inspectării financiare complexe la Inspectoratul de Poliție Cantemir subordonat Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne emisă de Inspecția Financiară din 23.08.2023 s-a cerut întreprinderea acțiunilor rezultative pentru recuperarea conform cadrului normativ a cheltuielilor neîntemeiate în sumă de 24,2 mii lei (7,1+0,6), admise la calcularea îndemnizației unice achitate

la încetarea raportului de serviciu, cu rambursarea sumelor restituite în bugetul de stat (f.d.10-14).

La 20 august 2024, Inspectoratul de Poliție Cantemir al IGP al MAI a depus în Judecătoria Cahul (sediul Cantemir) cerere de chemare în judecată către Racoviță Constantin cu privire la încasarea prejudiciului.

La 18 septembrie 2024, prin intermediul cancelariei Judecătoriei Cahul (sediul Cantemir) Racoviță Constantin a depus o cerere prin care a invocat excepția de tardivitate, menționând că, acțiunea în reparare a prejudiciului se prescrie în termen de 3 ani începând cu momentul în care persoana vătămată a cunoscut sau trebuia să cunoască existența prejudiciului. Totodată a precizat pîrîtul că, raporturile sale de muncă au încetat încă la data de 01 iulie 2021, astfel încât acțiunea este una prescrisă

Potrivit art. 186[1] alin. (1), (2), (3), (4), lit. a) Cod de procedură civilă „*cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.*

Excepția de tardivitate și, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.

Dacă nu se dispune repunerea în termen și/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin.(3), este în drept: să respingă recursul și să mențină încheierea.”

Notabil este faptul că termenele de prescripție se referă la termenele de apărare a drepturilor civile şi a intereselor protejate de lege. Aceasta este o perioadă de timp pentru adresare în instanţa de judecată cu cereri de apărare sau exercitare silită a drepturilor sau a intereselor protejate de lege. Stabilirea termenelor de prescripţie este îndreptată spre asigurarea funcţionării normale a circuitului civil.

În corespundere cu prevederile art. 355 alin.(1) lit.b) Codul muncii *cererea privind soluţionarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată în termen de 3 ani de la data apariției dreptului respectiv al salariatului, în situația în care obiectul litigiului constă în plata unor drepturi salariale sau de altă natură, ce i se cuvin salariatului.*

Potrivit prevederilor art.391 Cod civil, *termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani. Acţiunile privind apărarea drepturilor personale nepatrimoniale se prescriu numai în cazurile expres prevăzute de lege.*

Conform art.394 Cod civil, *acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a*

curs prescripția, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă.

Iar potrivit art. 395 alin. (1) Cod civil „*termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naşte la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului*."

Prescripția extinctivă este termenul, la expirarea căruia în cazul în care acţiunea n-a fost înaintată, se stinge dreptul civil, apărut în urma delictului civil, la admiterea acţiunii - dreptul la apărare pe calea acţiunii civile - dreptul la acţiune. Expirarea prescripţiei extinctive nu duce la încetarea a dreptului subiectiv civil încălcat, ci stinge dreptul subiectiv civil la apărare pe calea acțiunii civile. Dreptul subiectiv încălcat poate fi benevol executat de către persoana obligată şi după expirarea prescripției extinctive.

Prescripția extinctivă nu afectează dreptul subiectiv încălcat, prescripţia se răsfrânge asupra posibilității exercitării forţate a dreptului la admiterea acţiunii, adică a dreptului la acţiune. De aici rezultă că prescripţia extinctivă este determinată ca termenul pentru apărarea dreptului pe calea acţiunii în justiție (dreptul la admiterea acţiunii) a persoanei, dreptul căreia a fost încălcat.

Dacă prescripția extinctivă este considerată drept termenul de apărare pe calea acțiunii a dreptului încălcat al persoanei, atunci din art.391 Cod civil, sub drept al persoanei supus apărării judiciare se subînțelege dreptul subiectiv al persoanei concrete.

Colegiul judiciar raportând circumstanțele cauzei la cadrul normativ legal pertinent, consideră că prima instanță corect a constatat asupra temeiniciei cererii privind excepția de tardivitate și respingerii acțiunii ca fiind tardivă, din următoarele considerente.

În contextul normelor enunțate se atestă că pentru înaintarea unei acțiuni cu privire la încasarea prejudiciului Inspectoratul de Poliție Cantemir urma să respecte termenul de 3 ani, stabilit de norma art.391 Cod civil.

Colegiul judiciar reține că Inspectoratul de Poliție Cantemir a pretins încasarea din contul pârâtului Racoviță Constantin a prejudiciului în mărime de 7070,58 lei, pentru plățile achitate pentru concediul de odină anual nefolosit proporțional zilelor efectiv lucrate, dispuse spre încasare prin ordinul Inspectoratului General al Poliției nr.267 ef din 28 iunie 2021.

Instanța de fond just a reținut că reclamantul prin ordin a dispus calcularea compensației bănești pentru concediile de odihnă anuale neutilizate de către pârât, iar calcularea acestora ține nemijlocit de angajator, astfel că, ***dreptul la acțiune apare din 01 iulie 2021 cînd a fost încetat raportul de serviciu cu Racoviță Constantin*** și întreprinse acțiunile derivate din acest act.

Corespunzător dreptul la acțiune al reclamantului a apărut la momentul concedierii din funcție a angajatului și calculării compensației bănești ***(01 iulie 2021***), în acest sens nejustificată se prezintă a fi poziția recurentului că termenul de prescripție a început a curge din momentul în care a făcut cunoștință cu prescripția emisă de Inspecția financiară la 23 august 2023.

Legiuitorul a prevăzut prescripția extinctivă în scopul păstrării unei stabilități în raporturile juridice dintre părți, contrar persistării unei incertitudini în raporturi pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, se derulează şi se modifică o complexitate de relații dintre părţi sub egida unor norme de drept diferite, iar examinarea unei acţiuni depusă în afara termenului legal constituie o încălcare a principiului legalității şi securității raporturilor juridice şi respectiv, o soluţie inadmisibilă în ordinea de drept. Respectarea de către părți a termenilor legali constituie o obligație pozitivă a părților şi are menirea asigurării bunei funcționări a justiției, iar repunerea

în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de Lege şi doar în cazul în care partea care înaintează o cerință de repunere în termen va prezenta instanței probe pertinente şi admisibile prin care va dovedi că omiterea termenului a fost cauzată de motive întemeiate.

În asemenea împrejurări, Colegiul judiciar consideră că prima instanță corect a constatat că acțiunea a fost depusă de Inspectoratul de Poliție Cantemir al IGP al MAI cu omiterea termenului de prescripție și a respins acțiunea ca tardivă.

În ceea ce privește argumentul recurentului precum că pârâtul a depus referința peste termenul stabilit de instanță, Colegiul judiciar notează că cererea privind ridicarea excepției de tardivitate (chiar dacă a fost denumită referință) nu constituie o probă suplimentară, după cum pretinde reprezentantul reclamantului, respectiv nu există temeiuri pentru a nu fi acceptată, mai mult acesta a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare.

Notabil este faptul că reclamantul Inspectoratul de Poliție Cantemir nu a înaintat cerere de repunere în termen a acțiunii, iar careva circumstanțe pentru a repune în termen acțiunea din oficiu de către instanța de fond nu au fost constatate.

Prin urmare, prima instanță corect a aplicat norme de drept material și procedural în cauză, și corect a respins acțiunea depusă de Inspectoratului de Poliție Cantemir al IGP al MAI ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

La fel instanța de fond just a reținut că prin admiterea cererii privind excepția de tardivitate, reclamantului nu i s-a încălcat dreptul privind accesul la justiție și la un proces echitabil.

Conform art. 5 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă „*orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.*

Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare."

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul de acces la o instanță în sensul art. 6 a fost definit în hotărârea *Golder împotriva Regatului-Unit*, pct. 28-36. Referindu-se la principiile preeminenței dreptului și interzicerii oricărei puteri arbitrare care susțin Convenția, Curtea a afirmat că dreptul de acces la o instanță era un element inerent al garanțiilor consacrate de art. 6 [*Zubac împotriva Croației* (MC), pct. 76].

Dreptul la un proces echitabil include respectarea principiului egalității armelor. Aceasta presupune posibilități procesuale egale pentru părțile în proces, indiferent de calitatea lor.

Astfel că fiecare parte, atât reclamantul, cât şi pârâtul, trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-şi prezenta cauza, în condiții care să n-o plaseze într-o situație net dezavantajoasă sau mai avantajoasă în raport cu adversarul său. Între părți trebuie să se mențină un echilibru corect.

Respectiv prin soluția instanței de fond, nu va fi limitat dreptul de acces al reclamantului la justiție, așa cum dreptul de acces la justiţie nu poate fi absolut, el poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cât timp acestea sunt rezonabile şi proporţionale cu scopul urmărit.

Dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 impune existența unei căi judiciare efective care să permită revendicarea drepturilor civile [*Běleš și alții împotriva Republicii Cehe*, pct. 49; *Naït-Liman împotriva Elveției* (MC), pct. 112].

„Dreptul la instanță”, la fel ca și dreptul de acces, nu are un caracter absolut: drepturile pot da naștere la limitări, dar nu pot restricționa accesul liber al unui individ într-un mod sau până la un punct astfel încât dreptul să fie afectat în însăși esența sa [*Philis împotriva Greciei (nr. 1)*, pct. 59; *De Geouffre de la Pradelle împotriva Franței*, pct. 28; *Stanev împotriva Bulgariei* (MC), pct. 229; *Baka împotriva Ungariei* (MC), pct. 120; *Naït-Liman împotriva Elveției* (MC), pct. 114)1. În plus, limitările nu sunt compatibile cu art. 6 § 1 decât dacă urmăresc un scop legitim și dacă există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat [*Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții împotriva României* (MC), pct. 89; *Naït-Liman împotriva Elveției* (MC), pct. 115].

Dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [*Golder împotriva Regatului Unit*, pct. 38; *Stanev împotriva Bulgariei* (MC), pct. 230; *Zubac împotriva Croației* (MC), pct. 78]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*Luordo împotriva Italiei*, pct. 85).

Accesul la justiţie poate fi limitat, în special prin instituirea condiţiilor de admisibilitate, domeniu în care statul se bucură de o anumită marjă de apreciere. Regulile de procedură au scopul de a asigura o bună administrare a justiției şi, în special, a asigura securitatea raporturilor juridice, iar cei implicați în proceduri trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (Miragall Escolano ş.a. contra Spaniei, 25 ianuarie 2000, § 33).

Curtea Europeană a statuat că, dincolo de limitele care circumscriu conținutului acestui drept, există loc pentru restrângeri aduse implicit. Dreptul de acces la o instanţă de judecată impune, prin însăşi natura sa, a fi reglementat de către stat, reglementare care poate fi variabilă în timp şi spaţiu, în funcţie de nevoile şi resursele comunităţii şi ale indivizilor (Ashingdane contra Regatului Unit al Marii Britanii).

Astfel, sub aspect procesual, accesul liber la justiţie se materializează în prerogativele pe care le implică dreptul la acţiune, ca aptitudine legală ce este recunoscută de ordinea juridică oricărei persoane fizice sau juridice care pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept. Legiuitorul poate stabili anumite condiţii privind exercitarea drepturilor civile subiective, nerealizarea cărora poate duce la stingerea acestor drepturi. Asemenea condiţii se referă, inclusiv la limitele temporale de apariţie, exercitare sau apărare a drepturilor civile, numite în dreptul civil „termene”. Acestea sunt perioadele de timp, în cadrul cărora titularii drepturilor subiective civile sunt împuterniciţi să-şi realizeze drepturile, nerealizarea acestora fiind sancţionată cu pierderea lor.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în hotărârea societatea cu răspundere limitată „Grafescolo” c. Moldovei din 22 iulie 2014 a constatat violarea art. 6 a Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, notând că rolul termenelor de prescripție este de o importanță majoră atunci când este interpretat în lumina Preambulului Convenției, care, în partea sa relevantă, enunță preeminența dreptului ca patrimoniul comun al Statelor contractante. Curtea a constatat că omisiunea unei instanţe judecătoreşti naţionale de a motiva neacceptarea unui argument precum că o acţiune a fost tardivă a condus la o încălcare a acestei prevederi.

Colegiul judiciar consideră că limitarea dreptului de acces la instanță în speță, este compatibilă cu limitările înserate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, or, ține

de respectarea condițiilor de admisibilitate a cererii de chemare în judecată pentru a fi primită spre examinare, care sunt prescrise de lege. Respectiv, limitarea este una absolut legală, iar argumentele recurentului urmează să fie respinse.

Din considerente expuse, Colegiul judiciar consideră necesar de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul judiciar al Curții de Apel Sud, sediul Cahul,

D E C I D E:

Se respinge recursul declarat de reprezentantul Inspectoratului de Poliție Cantemir al IGP al MAI.

Se menține, încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 08 octombrie 2024, privind admiterea excepției de tardivitate, pronunțată în cauza la cererea de chemare în judecată depusă de Inspectoratul de Poliție Cantemir al IGP al MAI către Racoviță Constantin cu privire la încasarea prejudiciului.

Decizia este irevocabilă de la pronunţare şi se plasează pe pagina web a instanţei.

Președintele ședinței, judecător: Natalia BONDARENCO

Judecătorii : Vitalie MOVILĂ

Evgheni BANCOV